

שו"ת אבני נזר או"ח סיי תש"ח.
שאלה. זום הרביעי וזום החמישי שחלו בשבת ונדחו למחרתו.
קטן שהגדיל למחרתו חייב להסגנות או לא:

- א) תשובה. לכאורה נראה פשוט דמה שמתענין למחר הוא משלומין דגוס שחל בשבת. וכיון דאי אפשר בשבת מתענין בחדש בשבת. מידי דהוה אעולת ראי' לביט שמהו למתקרינן בחול המועד. וכן לביט הלל כשחל בשבת שמקרינן ראי' ומגיגה בחדש בשבת. וכבר הקשו הסוספות רש"י מגיגה וכו'. דהא
- ז) ובל"ז זה שפיר באדם גדול שהי' ראי' גם בשבת למענין. מה שאין כן בקטן שאי' הגדול לא חוי שפיר חשוב לא חוי כדאשון ואין לו משלומין:

ט) שוב ראינו בחמ"ד הרשב"א ח"א סימן תקכ"ב וזה לשונו ומה ששאלת ב"ב שחל להיות בשבת מהו בחמ"מ. תשובה נראה לי שאין נהג בו שום אבילות דהא אמרינן מעלה של שלחנו כסעודה שלמה בשעתו דלגלות ישנה שאני וכל שכן דלגמרי עקרוהו מתשיעו ואוקמוהו [אששירי] ומעיקר האי ראי' לקבעו בעשירי כדאיחא התם עד כאן לשונו. מדבריו נשמע שאין עשירי מלך משלומין דהא לגמרי עקרוהו מתשיעו:

אך לדעת הפוסקים שאמנו בני אשכנז נגריים אחריהם שסוברים דגוהא דברים שזנענא שפיר הטעם מלך משלומין:

שו"ת אגרות משה ח"א סיי קס"ח י"ג
שאלתי מידידי הגאון ר' מנחם פאלאק זצ"ל בי תשי"י שחל שבעה עשר בתמוז ביום אם יש לעשות נישואין בליל מוצאי ש"ק אור לי"ז בתמוז. והשבתי שלצורך יש להתיר. דלכאורה תלוי זה במחלוקת הראשונים אם התענית מתחיל בלילה ואומרים עננו באור התענית דלבעל המאור תענית דף י"א שאין אומרים משום שהתענית מתחיל מבקר. גם דיני בין המצרים אין מתחילין אלא מהבקר.

אבל ב"ז בתמוז שחל בש"ק ונדחה ליום א' פשוט לע"ד שיש לאסור משום דיני בין המצרים חלו עוד בשבת דיש מהם שנהגין גם בשבת.

שו"ת או"ח סיי תקנא ומ"א שם
יו ק טוב ליהור מב מרומר (ג) שחחיינו בין המצרים על פרי או עק מרכוש י אבל על פדיון הבן אומר מן ולא

תענית שנדחה – אש קודש

גמ' ר"ה יח: ותוסי' שם
ונדרשה העיר תגיא א' אמר ר"ש ארבעה דברים היה ר"ע דורש ויאני אין דורש כמותו צום הרביעי זה ט' בתמוז שבו הובקעה העיר שזאמר (ברביעי' ב) בתשעה לחדש ויחוק הרעב בעיר ולא היה לחם לעם הארץ ותבקע העיר ואמאי קרי ליה רביעי רביעי לחדשים צום החמישי זה תשעה

וזה תשעה בתמוז שבו הובקעה העיר. היינו בראשונה אבל בשניה הובקעה ב"ז ומשום הכי עדינן ב"ז תענית וכן ברייתא מתניין בירושלמי וגרסי' זה י"ז בתמוז ואע"ג דכתיב בקרא בתשעה לחדש קקול חשבוטת היו סס ופליג אש"ס לדין ורואה לומר דמתוך ערדתם טעו בתשעטס ולא לזה הפסוק לשנות מכמו שהיו ספרים: וזה תשעה באב שבו

שו"ת מהרש"ם ח"ג סיי שס"ג

ולכן צדק י"ל דשפיר כדמה ופטור מלינא אך כיון דגם קודם שבהמלא ונעשה צן יגיש הכי חייב משום חטון איכ לא כדמה לגמרי ומצורכ' בנשי' כסדרין מ"ז צ' ד"ס הוה"ל ודלמו דהיכא ללא כדמה לגמרי ליש לומר הוה"ל וחידימי חלמי וסיני צום – ובגוף מדבר אס' יום כדמה הוא רק משלומין אש"ס כדאם דגם להקל קי"ל דסרי רק משלומין עשירי צקי חקיעו מצורכ' דנטל בריס אינו מתענה ציום כדכסה ומשליכ' צפיצ' עלונו.

שו"ת הרשב"א ח"א

סימן תקכ
ומה ששאלת צנו' באב שחל להיות בשבת מהו בתשיעו המטה. מי' הו' כאלו דעלמא דאמרינן דברים שזנענא נהג. נראה לי שאין נהג בו שום אבילות. דהא אמרינן מעלה על שולחנו כסעודה שלמה בשעתו דלגלות ישנה שאני, וכל שכן דלגמרי עקרוהו מתשיעו ואוקמוהו ומעיקר האי ראי' לקובעו בעשירי כדאיחא חמ"ס.

שולחן ערוך סיי תקנד וביאור הגר"א שם

י"ג יאם חל תשעה באב בשבת (ט) מותר
בבלן אפילו בתשמיש המטה: הגה

ב [כ] (ד) ויש אוסרים תשמיש המטה (ט) וכן נהגין
סבירא לה דבדברים שבינו לבין עצמו קל מאבילות, ועיין תוספות דיבמות מ"ג ב' ד"ה שאני כו' ומפרש ר"ת כו'. ולשון התוספותא סוף תענית (פ"ג הלכה ג) תשעה באב שחל להיות בשבת אוכל כו' ואין מונע מעצמו כלום, בהדיא התיר הכל: [כא] [פ"ה כ"א יא מ"ר כו'. כמו שכתוב בפרק ג' דמועד קטן (כו, ג) לא

שו"ת או"ח סיי תקנט
ט' [כב] תשעה באב שחל להיות בשבת יא (א) ונדחה
ליום ראשון יב (י"ד) בעל ברית מתפלל יג מנחה
(ט) בעוד היום גדול ורוחץ (ח) וינינו משלם
תעניתו (ז) לפי שיום טוב שלו הוא:

הגהות רעק"א סיי תקנט

ואינו משלם. וכן בחולה קלת ומעוברת שיש מיתוס קלת מותרים ללכו.

משנה ברורה סיי תקנט

בגדיה: ט (לה) ונדחה וכו'. אבל אם חל מילה בתשעה באב שלא נדחה (ל) צריך להשלים התענית. ולא דוקא בתשעה באב, דהוא הדין (לא) כסתם תענית שגורו הצבור, או בכל ארבעה צומות אם לא היו דחויין, צריך להשלים. (לג) וכן הדין לענין חתן ביום חופתו כסתם תענית צבור או בכל ארבעה צומות אם לא היו דחויין, צריך להשלים התענית, (לג) ונותנין הכוס לחינוק לשנות, אבל אם היו דחויין (לד) אין צריך להשלים, ומותר לשנות הכוס וכן לאכול אחר חופתו, דרגל שלו הוא:

פכשו אסור לנטול: מב מומר שחיינו ונסכ' שרי (מ"ט) כס ס"ח ולנטו) ונסכני האר"י אסר אס' נשנת ונ"ל דאם ח"י' בתמוז נשנת ונדח' מותר לכ"ס (°) ונס"ל

מנחת חינוך מצוה ש"א

והנראה לענ"ד ופקא מינה לדין גם כן, דארבע צומות הללו מדברי קבלה אין נקבע להם יום מיוחד עשרה בטבת או תשעה באב וכדומה, רק הדברי קבלה הוא על אלו החדשים דבטבת ותמוז ואז' ותשרי מחוייבים להתענות בהם יום אחד, אבל לא מחייבד יום מיוחד רק אחיז יום שרואה יוכל להתענות רק באלו החדשים. וראיה לנדר דנפסוק [זכריה ח', י"ט] אינו מצורכ' אחיז יום כלל, רק זום הרביעי וזום החמישי וזום העשירי דהיינו החדשים אבל לא בחיזה יום. ואינא לך עוד ראיזת ברורות בעזה"י. וכובל' מקום זה פשוט, האידעא דנכרו תליא מילתא ומדרבנן אנומו מתענים צודאי אס המתנה בחדש אחיז יום קודם יום התענית צודאי אינו יואל, כי מדרבנן מחייב להתענות יום זה דוקא, ואפילו בעת שהיה חיוב להתענות כגון בשעת השמד, מ"מ אס המתנה קודם ובאיתו יום לא המתנה, חוק מה שעבר אדרבנן אלא אפילו דברי קבלה לא יאל כיון דלא עשה כמו שמיקנו זכ"ל, כמצורכ' צומ' סוכה ג' ע"א ד"ה דאמר, גבי לא קיימת מצוה סוכה דכל דבר מן התורה ומכמים תקנו דברים במצוה זו אס לא עשה כתקנת חז"ל לא יאל כלל, וכן דעת הרבינו יונה בצרכות במשנה ראשונה והוצא צפרי מגדים או"ח צפתיח [הכוללת ח"ג אות ז']. אך צעט שהיה החיוב להתענות מדברי קבלה והוא לא התענה בצומות יום שזוגג, או שהיה חולה בצומות יום שפטור להתענות או בצומת, מצורכ' צפרי מגדים שם דיואל מן התורה אף אס לא עשה כתקנת חז"ל, נראה לי צרור דאס לא התענה בצומות יום חיוב גמור עליו להתענות יום אחר בחדש הזה כדי לנאס מצוה דברי קבלה ואיזו יום שמתענה יאל ידי קבלה עכ"פ. וכן אס אכל שזוגג דמ"מ חיוב עליו [להשלים] להתענות יום זה גם כן כמצורכ' בעלכות תענית שו"ע או"ח סי' תקס"ח ס"א, ומ"מ אינד תעניתו לדין זה שמחוייב להתענות יום אחר בזה החדש, דכל החדש זמנו והו' כיום סתם דמחוייב להתענות יום אחר, וכאן כל החדש מוטל עליו החיוב מדברי קבלה, כן נראה לענ"ד צרור ואמת בס"ד.

א' דכתובות נד, א], ובשבת [ב]פרק ג' דמועד קטן [כג, ב]. וסברא הראשונה סבירא לה דבדברים שבינו לבין עצמו קל מאבילות, ועיין תוספות דיבמות מ"ג ב' ד"ה שאני כו' ומפרש ר"ת כו'. ולשון התוספותא סוף תענית (פ"ג הלכה ג) תשעה באב שחל להיות בשבת אוכל כו' ואין מונע מעצמו כלום, בהדיא התיר הכל: [כא] [פ"ה כ"א יא מ"ר כו'. כמו שכתוב בפרק ג' דמועד קטן (כו, ג) לא

שו"ת או"ח סיי תקנא

י' ואם חל תשעה באב ביום ראשון [כז] או הטעם משום חשש מראית עין:

בשבת ונדחה לאחר השבת מותר בשתי השבתות בין שקודם התענית בין שאחריה
ד [כז] [כ"ז] יוש מי שאומר יז שנהגו לאסור כל שבוע שלפניו [כח] חוץ יח מיום חמישי

שבט הלוי ח"ד סיי ע"ב

צ) תשעה באב שנדחה ליום א' והגדיל קטן בו ציום אס חייב להתענות, עיין תשובת אבני נזר או"ח סיי הכיז דתלי לה אס הוא צגדר השלומין או חיוב צפי"ט, וכיון דקיי"ל דגם בשבת נהגים דברים שזנענא ואז' הו' עדין קטן פטור ציום א', ובעניותי דאין זה צרור דאולוי מה דאסור דצברים שזנענא בשבת לא מטעם דמולכוין היום עיקר הדין דמ"ב אלא כיון דבעלמא הוא יום כוס לתורבן ראיז לנהוג בו פרישית, ומסברא דקטן חייב להתענות כיון שחכמים קבעוהו להיום והצבור מתענין, וכן פסק להלכה בתשובת מהרש"ס ח"ג סיי שס"ג.